

LBRIS

We know
books

G A B R I E L G A R C Í A
M Á R Q U E Z

Relatarea
unui naufragiat

care a stat zece zile pe o barcă în derivă fără să
mănânce și fără să bea, care a fost proclamat
erou al patriei, sărutat de regine ale frumuseții și
îmbogățit de publicitate, detestat apoi de guvern
și uitat pentru totdeauna

Traducere de
TUDORA ȘANDRU MEHEDINȚI

GABRIEL GARCÍA MÁRQUEZ

Relato de un naufragio

© Gabriel García Márquez, 1955

© RAO Distribuție, 2019
pentru versiunea în limba română
Toate drepturile rezervate

Ilustrația copertei

© Claude Joseph Vernet, A Shipwreck on a Rocky Coast, 1775

2021

ISBN 978-606-006-665-1

RAO Distribuție
Str. Bârgăului nr. 9-11, București, România
www.raobooks.com
www.rao.ro

**Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a
României GARCÍA MÁRQUEZ, GABRIEL**

Relatarea unui naufragiat / Gabriel Garcia Marquez ;

trad: din lb. spaniolă: Tudora Șandru Mehedinți.

- București : Editura RAO, 2021

ISBN 978-606-006-665-1

I. Șandru-Mehedinți, Tudora (trad.)

821.134.2

Cuprins

Istoria acestei relatări	9
Capitolul 1	17
Cum erau camarazii mei morți pe mare – Invitații morții	
Capitolul 2	26
Ultimele minute la bordul „navei lup de mare” – Începe dansul – Un minut de liniște	
Capitolul 3	36
Văzând cum se înecă patru dintre camarazi – Doar trei metri! – Singur	
Capitolul 4	44
Prima mea noapte singur în Caraibi – Noaptea cea mare – Lumina cea de toate zilele – Un punct negru la orizont	
Capitolul 5	55
Am avut un camarad la bord – M-au văzut! – Rechinii sosesc la ora cinci – Un camarad în barcă	
Capitolul 6	65
Un vapor de salvare și o insulă cu canibali – Vapor la vedere! – Șapte pescăruși	
Capitolul 7	75
Resursele desperade ale unui om flămând – Eram un om mort – Ce gust au pantofii?	

IBDIS | We know books

Capitolul 8.....84
 Lupta mea cu rechini pentru un pește – Un rechin în barcă! – Bietul meu trup

Capitolul 9.....93
 Începe să se schimbe culoarea apei – Steaua mea norocoasă – Soarele răsăritului

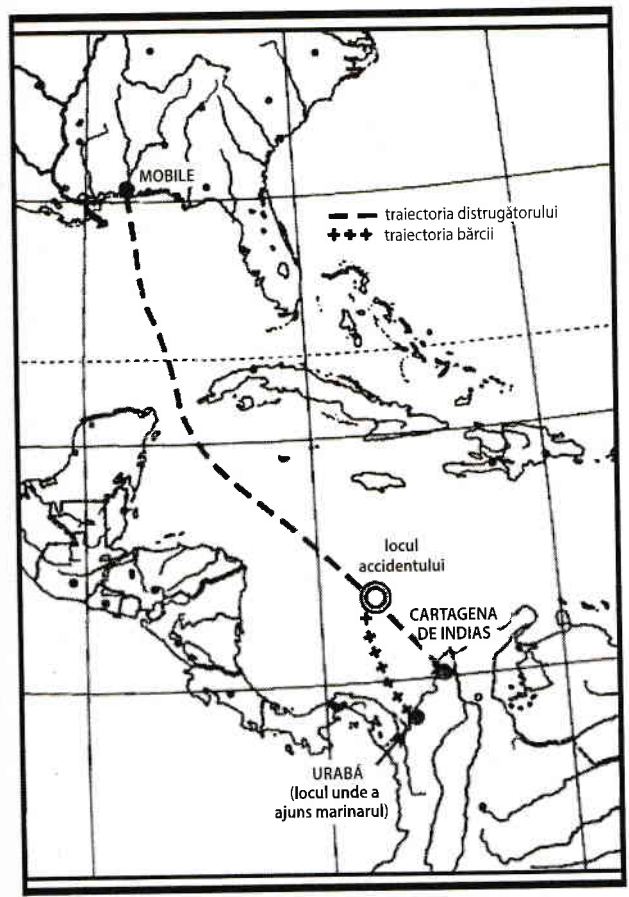
Capitolul 10.....102
 Speranțele pierdute... până la moarte – „Vreau să mor“ – Rădăcina misterioasă

Capitolul 11.....111
 În a zecea zi, altă nălucire: pământul – Pământ! – Dar unde e pământul?

Capitolul 12.....120
 O renaștere pe pământ străin – Urmele omului – Omul, catărul și câinele

Capitolul 13.....128
 Șase sute de oameni mă conduc la San Juan – Neputând să povestesc – Povestea fachirului

Capitolul 14.....136
 Eroismul meu a constat în a nu mă fi lăsat să mor – Istoria unui reportaj – Afacerea cu povestea

Cum erau camarazii mei morți pe mare

În ziua de 22 februarie, am fost anunțați că ne vom întoarce în Columbia. Ne aflam de opt luni la Mobile, Alabama, Statele Unite, unde ARC Caldas a fost supus unor reparații electronice și ale echipamentelor. Pe când nava era în șantier, noi, membrii echipajului, aveam parte de o instrucție specială. În zilele libere făceam ce fac toți marinarii pe uscat: ne duceam la cinema cu iubita și apoi ne întâlneam la Joe Palooka, o cârciumă din port, unde beam whisky și, din când în când, ne luam la bătaie.

Iubita mea se numea Mary Address; mi-a făcut cunoștință cu ea iubita altui marinar, la două luni de la sosirea noastră la Mobile. Deși învăța spaniola cu mare ușurință, cred că Mary Address n-a știut niciodată de ce prietenii mei îi ziceau Maria Adresă. Ori de câte ori aveam liber o invitam la cinema, cu toate că ea prefera s-o invit la o înghețată. Ne înțelegeam în engleza mea aproximativă și

în spaniola ei aproximativă, dar ne înțelegeam întotdeauna, la cinema sau mâncând înghețată.

O singură dată n-am fost la cinema cu Mary: în seara în care am văzut *Revolta de pe Caine*. Un grup de colegi aflaseră că e un film bun despre viața pe un dragor. De asta ne-am dus să-l vedem. Dar tot ce ni s-a părut mai bun în film n-a fost dragorul, ci furtuna. Am fost cu toții de acord că, într-un asemenea caz, cel mai indicat era să se schimbe direcția navei, așa cum au făcut marinarii răsculați. Dar nici eu și nici vreunul dintre camarazii mei nu trecuserăm vreodată printr-o asemenea furtună, așa încât nimic din film nu ne-a impresionat atât de tare ca furtuna. Când ne-am întors să ne culcăm, marinarul Diego Velázquez, care fusese foarte impresionat de film, gândindu-se că după câteva zile vom fi pe mare, ne-a întrebat: „Ce-ar fi să pășim ceva de genul ăsta?”

Mărturisesc că și eu am fost impresionat. În opt luni pierdusem deprinderea mării. Nu mi-era frică, fiindcă instructorul ne învățase cum să ne descurcăm într-un naufragiu. Totuși, neliniștea pe care o simțisem în seara în care văzuserăm *Revolta de pe Caine* nu era firească.

Nu vreau să spun că din clipa aceea am început să presimt catastrofa. Însă adevărul e că nu simțisem niciodată atâta teamă la apropierea unei călătorii. La Bogotá, când eram copil și vedeam pozele din cărți, nu-mi trecuse vreodată prin

cap că ar fi putut cineva să-și găsească moartea pe mare. Dimpotrivă, priveam marea plin de încredere. Și, de când intrasem în Marină, cu aproape doi ani în urmă, nu simțisem nicio neliniște în timpul călătoriilor.

Dar nu mi-e rușine să mărturisesc că am simțit ceva foarte asemănător cu frica după ce am văzut *Revolta de pe Caine*. Întins cu fața în sus în cușeta mea – cea mai de sus față de celelalte – mă gândeam la familie și la călătoria pe care trebuia să o facem până să ajungem la Cartagena. Nu puteam dormi. Cu capul sprijinit pe mâini, auzeam gîgășă bătaie a apei la chei și respirația liniștită a celor patruzeci de marinari care dormeau în încăpere. Sub cușeta mea, primul matelot Luis Rengifo sforăia ca un trombon. Nu știu ce visa, dar cu siguranță n-ar fi putut dormi atât de liniștit dacă ar fi știut că după opt zile avea să zacă mort pe fundul mării.

Toată săptămâna am fost îngrijorat. Ziua plecării se apropia cu o repeziciune alarmantă și eu încercam să-mi recapăt siguranța discutând cu camarazii mei. ARC Caldas era gata de plecare. În acele zile, vorbeam tot mai insistent de familiile noastre din Columbia și de proiectele noastre la întoarcere. Încetul cu încetul, nava se încărcă de cadourile pentru acasă: mai ales aparate de radio, frigidere, mașini de spălat și sobe. Eu luasem un radio.

În virtutea apropierii plecării, chinut mai departe de îngrijorare, am luat o hotărâre: îndată ce voi ajunge la Cartagena voi pleca din Marină. Nu mă voi mai supune riscurilor navigației. În seara de dinaintea plecării m-am dus să-mi iau rămas-bun de la Mary, cu gândul să-i împărtășesc temerile și hotărârea mea. Însă n-am făcut-o, fiindcă îi promiseseam că mă voi întoarce și nu m-ar fi crezut dacă i-aș fi spus că eram gata să părăsesc pentru totdeauna navigația. Singurul căruia i-am spus de hotărârea mea a fost matelotul secund Ramón Herrera, bunul meu prieten, care mi-a mărturisit că și el se gândise să plece din Marină de cum ajunge la Cartagena. Împărtășindu-ne temerile, Ramón Herrera și cu mine ne-am dus împreună cu marinarul Diego Velázquez să bem niște whisky de rămas-bun la Joe Palooka.

Aveam de gând să bem un pahar, dar am băut cinci sticle. Prietenele noastre din aproape toate nopțile știau de plecare și s-au hotărât ca, la despărțire, să se îmbete și să plângă ca o dovadă de grațitudine. Dirijorul orchestrei, un bărbat serios, cu niște ochelari care nu-l făceau să pară muzicant, a cântat în cinstea noastră un program de mambo-uri și tangouri, crezând că muzica aceea e columbiană. Prietenele noastre au plâns și au băut whisky de un dolar și jumătate sticla.

Dat fiind că în această ultimă săptămână ne plățiseră de trei ori, am hotărât să o facem lată.

Eu, pentru că eram îngrijorat și voiam să mă îmbăt. Ramón Herrera, fiindcă era vesel, ca întotdeauna, și fiindcă era din Arjona și știa să bată la tobă și se pricepea de minune să-i imite pe toți cântăreții la modă.

Puțin înainte de a ne despărți, un marinar american a venit la masa noastră și i-a cerut voie lui Ramón Herrera să danseze cu partenera lui, o blondă uriașă, care bea cel mai puțin și plângea cel mai mult – și sincer! Americanul a cerut permisiunea în engleză, și Ramón Herrera l-a zgâlțâit zdravăn, spunând în spaniolă: „Nu pricep o boabă, la naiba!”

A fost una dintre cele mai grozave bătaii din Mobile, cu scaune rupte în cap, patrula anunțate prin radio și poliție. Ramón Herrera, care a reușit să-i ardă două palme zdravene americanului, s-a întors pe vapor la unu noaptea, imitându-l pe Daniel Santos. A spus că era ultima oară când se imbarcă. Și, într-adevăr, a fost ultima.

La 24 februarie, la trei dimineața, ARC *Caldas* a ridicat ancora din portul Mobile spre Cartagena. Eram cu toții fericiți că ne întorcem acasă. Aduceam toți cadouri. Primul cartnic Miguel Ortega, artilerist, părea cel mai bucuros dintre toți. Cred că niciun marinar n-a fost vreodată mai chibzuit decât Miguel Ortega. În timpul celor opt luni petrecute la Mobile n-a prăpădit un dolar. Toți banii pe care i-a primit i-a cheltuit pe cadouri

pentru soția lui, care îl aștepta la Cartagena. În zorii acelei zile, când ne-am imbarcat, cartnicul Miguel Ortega stătea pe punte, vorbind tocmai despre soție și copii, ceea ce nu era întâmplător, fiindcă nu vorbea niciodată despre altceva. Avea un frigider, o mașină de spălat, un aparat de radio și o sobă. Douăsprezece ore mai târziu, Miguel Ortega urma să zacă în cușeta lui, murind de rău de mare. Și, după șaptezeci de ore, avea să zacă mort pe fundul mării.

Invitații morții

Când o navă pornește în larg, se dă ordinul: „Tot personalul la posturi!”. Fiecare rămâne la locul lui până când nava iese din port. Stând tăcut la postul meu, în fața lansatorului de torpile, vedeam cum se pierd în ceață luminile orașului Mobile, dar nu mă gândeam la Mary. Mă gândeam la mare. Știam că a doua zi vom fi în Golful Mexicului și că în această perioadă a anului este o rută periculoasă. Până în zori nu l-am zărit pe locotenentul major Jaime Martínez Diago, secundul vasului, care a fost singurul ofițer mort în catastrofă. Era un bărbat înalt, robust și tăcut, pe care l-am văzut de foarte puține ori. Știam că e de baștină din Tolima și era un om extraordinar.

În schimb, dis-de-dimineață, l-am văzut pe subofițerul Julio Amador Caraballo, secundul șefului de echipaj, înalt și bine legat, care a trecut pe lângă mine, a contemplat ultimele lumini ale orașului și s-a îndreptat spre locul lui. Cred că a fost ultima oară când l-am văzut pe vas.

Niciunul dintre membrii echipajului distrugătorului *Caldas* nu-și manifesta bucuria întoarcerii mai zgomotos decât subofițerul Elías Sabogal, șeful mașiniștilor. Era un lup de mare. Scund, cu pielea tăbăcită, voinic și vorbăreț. Avea în jur de patruzeci de ani și cred că a petrecut cea mai mare parte a timpului conversând.

Subofițerul Sabogal avea motive să fie mai bucuros ca oricine. La Cartagena îl așteptau soția și cei șase copii. Dar nu-i știa decât pe primii cinci: cel mic se născuse pe când ne aflam la Mobile.

Până în zori, călătoria a fost cu totul liniștită. Într-o oră mă deprinsesem iar cu navigația. Luminile orașului se pierdeau în ceața unei zile senine, și la răsărit se vedea soarele care începea să se înalțe. Acum nu mă mai simțeam neliniștit, ci obosit. Nu închisesem ochii toată noaptea. Îmi era sete. Și aveam o senzație neplăcută după atâta whisky.

La șase dimineața am ieșit din port. Atunci s-a dat ordinul: „Tot personalul să se retragă! Cei care sunteți de cart, la posturile voastre!”. Îndată ce am auzit ordinul, m-am îndreptat spre dormitor. Sub

cușeta mea, așezat, stătea Luis Rengifo, frecându-se la ochi ca să se trezească de-a binelea

– Pe unde suntem? m-a întrebat.

I-am spus că tocmai ieșiserăm din port. Apoi m-am urcat în cușetă și am încercat să dorm.

Luis Rengifo era un marinar adevărat. Se născuse la Chocó, departe de apă, dar avea marea în sânge. Când *Caldas* a intrat în reparații la Mobile, Luis Rengifo nu făcea parte din echipaj. Se afla la Washington, la un curs de specializare în armament. Era serios, studios și vorbea engleza la fel de corect ca spaniola.

La 15 martie, și-a luat diploma de inginer civil la Washington. S-a căsătorit acolo cu o doamnă din Santo Domingo, în 1952. Când distrugătorul *Caldas* a fost reparat, Luis Rengifo a venit de la Washington și s-a angajat în echipaj. Îmi spusese, cu puțin înainte de a pleca din Mobile, că primul lucru pe care îl va face când va ajunge în Columbia va fi să grăbească demersurile pentru a-și aduce soția la Cartagena.

Fiindcă trecuse atâta timp de când nu mai navigase, eram sigur că Luis Rengifo va avea rău de mare. În acea primă dimineață a călătoriei noastre, în vreme ce se îmbrăca, m-a întrebat:

– Încă nu ți s-a făcut rău?

I-am răspuns că nu. Atunci Rengifo a zis:

– După două sau trei ore o să te văd cu limba scoasă.

– Așa o să te văd eu pe tine, i-am spus.

Iar el mi-a răspuns:

– În ziua în care o să-mi fie mie rău, în ziua aia o să-i fie rău și mării.

Întins în cușeta mea, încercând să adorm, mi-am amintit iar de furtună. Temerile mele din noaptea trecută au revenit. M-a cuprins din nou îngrijorarea, m-am întors spre Luis Rengifo care tocmai se îmbrăcase și i-am spus:

– Ai grijă! Să nu-ți joace limba o festă!